

En Rachel hilde

Van Brett Michael Innes verscheen eerder bij Uitgeverij Mozaïek:

Kleine Rachel (4e druk)

Brett Michael Innes

En Rachel huilde

Vertaald door Roeleke Meijer-Muilwijk

Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het
keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.
Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

ISBN 978 90 239 9499 2 (boek)
ISBN 978 90 239 7840 4 (e-book)
NUR 342

Vertaling Roeleke Meijer-Muilwijk
Ontwerp omslag Wil Immink Design
Omslagbeeld Getty Images / Layland Masuda
Layout/dtp Gewoon Geertje

Oorspronkelijk verschenen in het Engels bij Tracey McDonald Publishers,
Johannesburg, Zuid-Afrika, onder de titel *Rachel weeping*.

Oorspronkelijke uitgave © 2015 Brett Michael Innes
Nederlandstalige uitgave © 2015 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijmozaiek.nl

In Rama hoort men klagen, bitter treuren.
Rachel beweent haar zonen,
zij wil niet worden getroost.
Haar kinderen zijn er niet meer.

Jeremia 31:15

Proloog

Mozambique, 2008

Dit zou de laatste keer kunnen zijn dat ik hier ben. Het was een ernstige gedachte. Rachel dwong zichzelf volkomen stil te staan en probeerde de kleuren, geuren en structuren van het strand dat zich in beide richtingen uitstreekte in zich op te nemen. Ze keek uit over het blauwgroene water en zag de vissers hun driehoekige zeilen gebruiken om de *dhow*s door de wind terug te laten blazen naar de kust. Kennelijk hadden ze vanmorgen weinig gevangen. Het licht van de middagzon was zachter dan gewoonlijk, maar het weerkaatste nog altijd op het witte zand van het strand en verlichtte de hele omgeving met een verblindende glans.

Er waren een paar honden en kinderen, maar verder was het strand zo goed als leeg; alle inwoners van het dorp die niet aan het vissen waren, hadden zich in hun grashutten teruggetrokken om

de tropische hitte te ontvluchten. Meeuwen zweefden boven het water en een eindje verder op het strand was een oudere vrouw bezig met het verzamelen van kokosnoten die in de loop van de nacht gevallen waren.

Rachel had al vele malen over dit strand gelopen in de achten-twintig jaar van haar leven. Ze kende het karakter van het strand en was getuige geweest van de veranderingen die het ondergaan had. Wat eens een klein vissersdorpje geweest was, tegen de oceaan beschermd door de eilanden van de Bazaruto Archipel, was langzaam maar zeker uitgegroeid tot de populaire vakantiebestemming Inhassoro, waardoor er veel toeristen met geld waren gekomen. Toen kwam de cycloon Leon-Eline, op de kust bij Beira. Een seizoen vol overstromingen, hongersnood en armoede volgde. En Rachels vertrouwde omgeving werd wereldnieuws toen Sofia Pedro, een vrouw uit het noodgebied, haar kind baarde nadat ze in een boom geklauterd was, boven de kolkende vloed. Dat was tien jaar geleden gebeurd, toen Rachel achttien was, ze moest er nog vaak aan terugdenken. Iedereen sprak erover. Inmiddels waren de toeristen weer teruggekomen, maar haar dorpelingen hadden nog altijd de grootste moeite om te overleven.

Rachel sloot haar ogen en luisterde naar de geluiden van het strand, die haar zo vertrouwd waren: telkens opnieuw de diepe dreun van een brekende golf, gevolgd door het vriendelijke kabbelen en bruisen van de branding op de kust. Het lied van de golven verdween naar de achtergrond en ze hoorde de felle kreten van de meeuwen en de stemmen van de vissers die naar elkaar riepen. Flarden van hun gesprekken over het leven en over de vangst dreven over het water naar haar toe.

Haar vader was een van die vissers geweest, tot hij zijn been verwond had. Nu repareerde hij de netten die hij eens elke ochtend vroeg over het donkere water van de Indische Oceaan uitgeworpen had. Na de cycloon was de zee leeg achtergebleven. De vissers

brachten nog altijd hun dagen op zee door, maar keerden terug met nagenoeg lege netten en de hoop dat het morgen beter zou zijn.

Rachel ademde diep in. De frisse, zilte geur van de zee en de doordringende lucht van de schamele vangst van deze ochtend vermengden zich met het aroma van de pão die in het dorp gebakken werd. Wat was het heerlijk geweest toen ze twaalf was en met haar moeder en de andere vrouwen mee mocht, 's morgens op de markt, om die verrukkelijke verse broodjes te verkopen. Haar moeder liet haar altijd de eerste pão van de dag opeten en ze vond het heerlijk om het kleffe broodje open te scheuren en te kijken naar de stoom die uit het warme binnenste opsteeg. Vandaag de dag konden alleen de rijken zich pão permitteren en kinderen die 's morgens op de markt werkten kregen ze zeker niet zomaar voor zichzelf.

Bij de geur van de pão likte ze gedachteloos haar lippen af, maar daar proefde ze alleen de zilte oceaanlucht. Ze stopte het laatste partje van de mandarijn die ze aan het eten was in haar mond en genoot van het zoete sap. Wat eens heel gewoon eten was, was nu een zeldzame traktatie. Haar moeder had hem haar gegeven omdat dit haar laatste ontbijt in Inhassoro was.

Nog altijd met haar ogen dicht genoot Rachel van de warmte van de Mozambikaanse zon en de contrasterende koelte van de oceaanwind die over de zweetdruppels op haar voorhoofd blies. Haar tenen groeven loom in het zand en braken de korst die door de ochtendzon gevormd was; in de vochtige laag daaronder tasten ze naar het water dat de vloed had achtergelaten.

Ze legde haar hand op haar buik en voelde hoe warm de huid onder haar rok was, hoe stevig de spieren waren. Het zou nog een paar weken duren voordat het zichtbaar begon te worden, maar zij voelde al dat alles binnen in haar lichaam anders was. Ze was niet alleen; er groeide een afzonderlijk, onafhankelijk wezentje binnen in haar. Die wetenschap beangstigde haar en inspireerde haar tegelijkertijd – en nam al haar gedachten en dromen in beslag.

Voor dit persoontje verliet ze Inhassoro. Ze ging ergens anders heen, zodat de ziel die haar lichaam tijdelijk bewoonde een kans zou hebben in het leven, of op zijn minst een beter leven zou krijgen dan zij zelf had gekregen. Voor dit nieuwe leven verliet ze haar familie, haar geboorteplaats en haar strand en ging ze ergens naartoe waar ze nog nooit geweest was.

Haar ongeborn kind was echter niet de enige voor wie ze op reis ging. Haar ouders waren oud, ze konden niet meer voor hun eigen levensonderhoud zorgen. Rachel had werk in Inhassoro gezocht, maar niets gevonden wat de moeite waard was. Ze had zelfs een paar keer de bus naar Maputo genomen; wekenlang was ze alle ziekenhuizen en alle klinieken afgelopen die ze kon vinden – maar de antwoorden waren overal hetzelfde. Of er was geen behoefte aan personeel, of ze konden haar niet meer betalen dan ze op de vismarkt in het dorp kon verdienen.

Voordat haar kind geboren werd moest er een oplossing zijn. Mozambique had haar niets te bieden. Niemand zou een zwangere vrouw inhuren. Ze moest zorgen een betaalde baan te krijgen voordat haar toestand overduidelijk werd.

Rachel deed haar ogen open en keek naar beneden. Bij haar voeten lag een kaurischelp; het bruin gespikkelde porselein van de buitenkant was bespikkeld met wit strandzand. Ze had in haar leven al duizenden van deze schelpen gezien en gewoonlijk had ze ze teruggegooid in het water of er sieraden van gemaakt. Maar om de een of andere reden wilde ze deze nog een keer goed bekijken. Misschien omdat ze vandaag zo emotioneel was – of misschien was het gewoon een verlangen om iets vast te houden wat bij ‘thuis’ hoorde, iets wat niet zou veranderen. Ze bukte en raapte de schelp op.

Ze veegde de zandkorrels weg en bekeek de eivormige schelp onderzoekend. Hij voelde glad aan in haar hand, warm van de zon, en was zo groot als een kleine pruim. Ze draaide de schelp om. De platte, witte onderkant onthulde een smalle opening, een

gleuf, met botte tandjes, als leestekens. Ze hield de schelp aan haar mond en blies in de opening om het zand dat zich daar in de loop van jaren verzameld had, te verwijderen. Wat eens een levend wezen was geweest, diep in de wateren van de oceaan, had zijn weg gevonden naar haar hand.

Rachel liet de kaurischelp in haar zak glijden en keek nog eenmaal naar de zee voordat ze zich omdraaide en het strand op liep naar de grashut van haar ouders. Haar tas was ingepakt. Alles wat haar nog te doen stond, was afscheid nemen en naar het busstation gaan.

Vandaag vertrok ze uit Mozambique. Ze ging naar Johannesburg.

1

Johannesburg, april 2014

‘**R**achel, ik weet dat we dit gesprek allemaal willen vermijden, maar we móeten praten.’

Rachel keek over de houten tafel naar Chris en Michelle Jordaan. De eettafel bood plaats aan twaalf personen. Het licht van de designlamp aan het plafond scheen fel op het gepolijste oppervlak dat haar van het echtpaar scheidde. Ze keek naar de stoom die vanuit de drie mokken thee langzaam omhoog zweefde. De gashaard in de hoek van de eetkeuken gloeide rood op in een vergeefse poging de ruimte te verwarmen. Zodra de zomer voorbij was, wist de kou zijn weg naar binnen te vinden. Rachel voelde de kilte optrekken rondom haar blote enkels.

‘Het is nu vier weken geleden,’ zei Chris vermoeid. Hij had een stoppelbaard; niet vanwege de mode, maar omdat hij zichzelf de laatste tijd een beetje verwaarloosd had. ‘We moeten beslissen wat de volgende stap wordt, voor ons allemaal.’

Rachel wachtte tot hij verder zou gaan en zag hem moeizaam naar woorden zoeken. Michelle zat voor 't oog rustig naast hem. Ze tuurde naar de tafel en keek Rachel niet aan. Haar blonde haar, gewoonlijk tot in de puntjes verzorgd, was slordig in een paardenstaart gebonden en onder de gouden stralenkrans was de donkere uitgroei duidelijk zichtbaar. Chris' haar was lichter geworden in de loop van de bijna zes jaar dat Rachel voor hen werkte en in zijn ooghoeken zag ze nu rimpels, getekend door de glimlach die hij eens zo regelmatig getoond had.

'Hoor eens, Rachel,' zei Chris, die inmiddels woorden gevonden had, 'we vinden het geweldig dat je hier werkt, maar we hebben er alle begrip voor als je ergens anders heen wilt.'

Rachel bleef zwijgen. Ze probeerde te horen wat Chris werkelijk tegen haar zei. Hij was een goed mens, dat wist ze wel, maar op dit moment probeerde hij een probleem op te lossen en ongetwijfeld lag zijn loyaliteit bij Michelle, die aan een scheur in het hout van de tafel zat te peuteren. Een paar jaar geleden, toen ze Michelle geholpen had bij de organisatie van het feest voor haar dertigste verjaardag, had Rachel ontdekt dat Michelle en zichzelf even oud waren. Maar de overeenkomst had haar vooral herinnerd aan alle verschillen tussen hen.

'Als dat het geval is,' vervolgde Chris, 'zullen we je onkosten vergoeden, meer dan de wet—'

'Ik blijf.'

De verklaring bracht Chris midden in de zin tot zwijgen. Michelle keek op.

'Weet je dat zeker?' vroeg Chris. 'Zou je daar niet wat langer over willen nadenken?'

'Ik wil blijven.'

Rachel bekrachtigde haar beslissing rustig, op een toon die de familie Jordaan weinig ruimte liet voor discussie. Ze stond er zelf versteld van dat ze zo beheerst reageerde. Ze zag Chris en Michelle een veelbetekenende blik uitwisselden. Blijkbaar hadden ze er

geen van beiden op gerekend dat ze onmiddellijk zou antwoorden, en zeker niet dat het dit antwoord zou zijn.

Chris pakte de hand van zijn vrouw vast en Michelle richtte haar aandacht weer op de scheur in de tafel.

‘Nou, als je dat wilt,’ zei hij, ‘zouden we het fijn vinden als je maandag weer begint. Het huis kan wel een schoonmaakbeurt gebruiken, zoals je ziet.’

Hij had gelijk, het was hard nodig. Dat was Rachel opgevallen zodra ze binnenkwam. Haar afwezigheid moest merkbaar zijn geweest voor de familie Jordaan en voor het prachtige bouwwerk dat zij hun huis noemden. De zwart-witte tegels in de hal bij de ingang waren vuil, de gootsteen in de stijlvolle keuken stond vol gebruikt serviesgoed en ze wist zeker dat ze, als ze in de badkamer zou kijken, een wasmand zou aantreffen vol met vuil wasgoed van een paar weken.

‘Dat is prima. Maandag is prima.’

‘Weet je het zeker, Rachel?’ vroeg Chris met gefronste wenkbrauwen.

Rachel keek Chris over de tafel heen aan en knikte nogmaals, in een poging hem ervan te overtuigen dat ze het zeker wist. Als zij haar geloofden, zou ze misschien, over een tijdje, zichzelf ook geloven. Ze verbrak het oogcontact niet toen Chris haar blik vasthield. Hij zocht naar iets wat in strijd was met het antwoord dat ze zojuist gegeven had, dat voelde ze duidelijk. Ze zou het hem niet geven. Nooit.

Toen wendde Chris zijn blik af en richtte zich tot Michelle. Rachel doorzag hem zonder moeite. Hij probeerde het te laten voorkomen alsof zijn vrouw betrokken was bij de volgende beslissing, terwijl hij die in feite ter plekke zelf nam.

‘We zullen je opslag geven, want dat werd toch al tijd. We kunnen ook eens kijken of we je kamer wat kunnen opknappen. Dus laat het ons weten als je iets speciaals wilt hebben; misschien een nieuw kookstel met twee kookplaten...’

Dat was een duidelijke poging om zijn eigen ongemakkelijke gevoel te onderdrukken. Rachel voelde gal in haar keel omhoogkomen terwijl ze luisterde naar zijn opsomming van de offergaven die ze haar wilden aanbieden bij wijze van vergoeding.

‘Dank je wel,’ zei Rachel. Ze zag een glimp van een glimlach terugkomen in Chris’ ogen; hij moest opgelucht zijn omdat ze tot een soort beslissing gekomen waren. Rachel keek hem strak aan. Ze wilde zijn glimlach niet beantwoorden, maar ze wilde ook geen rancune tegen hem koesteren. Hij was een slachtoffer, net als zij, en als het om Chris ging kon ze zich er niet toe brengen wrok te koesteren.

‘Is er nog iets wat je wilt weten? Heb je nog vragen?’

‘Zou ik mijn salaris van deze maand morgen kunnen krijgen?’

‘Dat is geen probleem.’

Rachel knikte. Zwijgend bleven ze alle drie zitten, onzeker over de manier waarop ze verder moesten nu alles wat gezegd moest worden daadwerkelijk gezegd was. Rachel keek naar de tafel die ze elke dinsdag en vrijdag poetste. Na een paar minuten beseftte ze dat de familie Jordaan wachtte tot zij een eind maakte aan het gesprek.

‘Als dat alles is, wil ik graag terug naar mijn kamer,’ zei ze.

‘Ja. Goed. Dat is alles,’ zei Chris en voegde er in het Afrikaans aan toe: ‘Dankie.’

Rachel knikte opnieuw. Behalve de begroetingen en een paar losse woorden die ze in de loop van de jaren had opgepikt, verstond ze niet veel van de moedertaal van Chris en Michelle en hun vrienden. Ze stond op, waarbij de houten stoel over de natuurstenen vloertegels schraapte, en begon uit gewoonte de mokken te verzamelen om ze naar het aanrecht te brengen. Michelle sprong op. ‘Dat doe ik wel.’

Rachel stond stil en zette haar eigen mok weer op tafel. Ze trok haar shirt recht, keek Chris nog eenmaal aan en liep het vertrek uit. Achter haar bleef het stil.